

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

8. Prodigalitas è diuitijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

auaritia absorptum, non solum in suos plus quam credi posset parcum, sed etiam in seipsum, iusto Dei iudicio, neque sibi, neque filijs suis, quod collegerat, collegisse. Nam cum magnam vim auri comportasset, cui gryphis in modum incubaret, subita morte extinctus est. Itaque quia nemini vlli thesaurorum suorum latebras indicauit, filios familiamque vniuersam pauperrimam reliquit: qui omnes stultitiam patris detestati sunt, vt qui asperitatem in se & suos dum viueret, summa egestate moriens cumularet. Theaurizauit iste, sed nesciens cui congregaret. Alioqui S. Bonauentura auarum porco similem esse scribit, qui non nisi mortuus utilis est alijs, cum quæ sibi soli in vita collegerat, in morte alijs relinquat, animam diabolo, corpus vermibus, opes amicis. Iste autem ita industriè egit, vt opes eius ne filijs quidem relinquerentur. Quibus igitur? nesciunt, quinam thesaurum illum reperturi essent, amicinè, an inimici, malè gratias acturi.

Ob hæc talia, non solum non gaudendum est thesauris acquisitis, sed neque amissis dolendum est. Quis enim prudens dolet, vanitate erepta, & veritate inuenta? Quis non latatur vinculis, quibus tenebatur, diruptis? & catena, qua in exitium trahebatur, à se ablata? Quamquam opes, non superbix tantum auaritiæque sunt instrumenta, sed, vt D. Chryostomus ait, *diuitiarum sequela est luxuria, ira intemperans, furor iniustus, arrogantia, superbia, omnisque irrationabilis motus.* Nemo quia diues est, duos ventres habet; & tamen plerique ita comedunt, quasi duos ventres habeant opulenti. Quis enim dapes adornat Iouiales? quis exoticos pisces, peregrinas aues, vina trans maria vecta apponit? quis Apitium agit, aut Sardanapalum? nonne cuius marsupium turget? Vel ipsi opifices, quoties, quod tota hebdomade, assiduis laboribus, corraferunt, vbi die vltimo nummulos acceperunt, die primo cauponam adeunt, & degulant, quidquid in sequentem hebdomadem suffecisset? Ætolos, ob victus magnificentiam, ære proprio consumto, oppressos alieno scribit Polybius. Opulentia nimirum superbos, superbia prodigos facit; prodigalitas demum opes rursus decoquit, quas auaritia collegit. *Crasso pecunia magnitudo locupletis nomen dedit. Sed eidem postea inopia turpem decoctoris suggestionem iniunxit. Siquidem bona eius à creditoribus, quia solidum præ-*

S. Bonauent.
in dicta salutis tit. 1. c. 4.

VIII.

S Chryl. lib;
quod nemo
læditur, nisi à
seipso.

Polyb. lib. 13.
hist. Athen.
lib. 12. c. 10.
Valer. Max.
lib. 6. c. 9.

stare non poterat, venierunt. Ita quoque, amara sup̄gillatione non caruit: quia cum egens ambularet, DIVES ab occurrentibus salutabatur.

Athen. lib. 12. cap. 17. Callias Atheniensis, Diomnesti Eretrici diuitias malè partas ita dilapidauit, vt apud vetulam quamdam barbaram viuere cogere-
tur, victusque quotidiani inopia laborans, mortuus sit. Vides in-
quanto circuitu impij ambulent? Nummos ad se trahunt, vt ma-
gnes ferrum. Nummi eos trahunt ad profusionem. Hæc iterum
eos præcipitat ad paupertatem. Ita sursum deorsum aguntur ar-
genti amatores. Acilio Butæ prætorio, postquam totas inter po-
cula noctes transegisset, somno impendisset dies, patrimoniumq;
ingens consumpsisset, paupertatem suam agnoscenti, Serò, inque-
bat Tiberius Imp. experrectus es. Nempe antea inter viros diuitia-
rum erat, qui dormierunt somnum summum. Quid mirum, si, qui in-
somno ac dormientes ambulent, & se, & omnia sua profundant?

Valer. Max. lib. 6. cap. 9. Non possum hîc omittere Themistoclis adolescentiam, in qua ei pater abdicationis notam inussit, mater propter filij turpitudi-
nè coacta est suspendio vitam finire. Qui luctus hodieq; multis ma-
tribus accidit, quæ sæpe plorant, pectus tundunt, crines lacerant,
Superosq; obtestantur, ob acerbos liberorum casus, in quos non
inciderent, nisi matres ipsæ furiosis arma ministrarent. Nisi enim,
clam patre, eis pecunias suppeditarent, non haberent, vnde di-
scerent ludere, pergræcari, nepotari; sed necessariò ad eiusce-
modi luxus sumtu destituti, honestis artibus, ludo litterario, so-
brietati, virtuti se dederent. Diseant hi parentes à Phocione Athe-
niensi filios tractare, cui cum pecuniarum aceruus à Philippo re-
ge Macedonũ dono mitteretur, nequaquam accipere voluit. Hor-
tantibus autem oratoribus, vt etsi ijs carere posset, filijs tamen eas
acciperet, quibus esset valde difficile, paternam dignitatem in-
tanta paupertate tueri, respondit: Si mihi fiant similes liberi, hic
idem agellus, qui me ad hanc dignitatem euexit, illos educabit.
Sin dissimiles, nolo eorum luxuriam his opibus alere. Dignus de
quo sit diu inter Græciæ Sophistas quæsitum, Maiorné Alexan-
der esset, an Phocion, qui Alexandri aurum contempsit? Præstat
vtrique filios pauperes habere, quàm per diuitias ducere ad prodi-
galitatem, vnde rursus inopes facti, mendicare cogantur, veri
Salacones. Apud Suetonium C. Caligula Imp. non habuit vt filiam
dotaret.

Sabellio. l. 8.
cap. 5.
Sueton. in
Caligula.

dotaret, obsumtus citra modum factos: stetitq; Calendis Ianuarijs in
 adium vestibulo, ad captandas strenas, & stipes, quas plenis ante eum
 manibus ac sinu diuersa turba fundebat. Tam pauper euasit vel nimia
 largitione, vel immodica auaritia ille, qui aliquando super immensos au-
 reorum acervos, patentissimo loco diffusos, nudis pedibus spaciatus est, &
 toto corpore grunientium porcorum instar aliquamdiu volutatus. Vides
 vt vitia se mutuò destruunt, cùm virtutes vsque adeò sibi inuicem
 non aduersentur, vt sæpe omnes in vno pectore reperiantur? Ad
 quantam pecuniæ penuriam recidit Fridericus Imp. II. dum Cæ-
 sarum antiquorum magnificentiam & rerum splendorem, editis
 spectaculis æquare conatus est. Vtinam non etiam hodie multos
 magnificentiæ nomen ita inescaret, vt dum parasiti, & adultores,
 & scenæ, & theatra omnia absument, Christo, & eius pauperibus
 nihil superfit; immò, vt ne ipsismet. Luculentum exemplum in
 Euangelio proponitur. *Homo quidam habuit duos filios: & dixit ado-
 lescentior ex illis patri: Pater, da mihi portionem substantiæ, quæ me con-
 tingit. Et diuisit illis substantiam.* Quàm longè melius fecisset, si ei
 non annuisset? Mansisset utique cum illo. Nunc profectus est in re-
 gionem longinquam, & ibi dissipauit substantiam suam viuendo luxuriosè.
 Si nihil attulisset, non aperuissent ei domum suam meretrices.
 Nota ars harum muliercularum. Luxûs igitur & luxuriæ instru-
 menta sunt opes, quæ hominem à Deo separant, & in longinquam
 regionem auellunt. *Regio longinqua*, ait S. Augustinus, obliuio Dei
 est. Et S. Ambrosius: *Quid est, inquit, longinquus ire, quàm à se re-
 cedere? nec regionibus, sed moribus separari? studijs discretum esse, non
 terris? & quasi interfuso luxuria secularis astu diuortia habere sancto-
 rum? Etenim qui se à Christo separat, exul est patria, ciuis est mundi.*
In regione longinqua, ait S. Augustinus, illi erant, qui sedebant in te-
 nebris, & umbra mortis: & illi, vt Theophylactus ait, de quibus
 dictum est: *Qui elongant se à te, peribunt. Longè enim est Dominus ab
 impijs, & orationes iustorum exaudiet.* Quod vtrumque in filio pro-
 digio contigit. Adeptus facultates, quæ ei iure hæreditatis obuenu-
 rant, nondum tamen debebantur, abiit in regionem longin-
 quam: sed vbi eas amisit, pauper factus, & redactus non tantùm
 ad incitas, sed etiam ad siliquis porcorum, vexatione intellectum
 dante, in se reuersus, dixit: *Quanti mercenarij in domo patris mei ab-
 undant.*

Æmil. lib. 7.

Luc. 15. 11.

S. Aug. lib. 2.
99. Euang.
cap. 33.
S. Ambros. in
c. 15. Lucæ.Isa 9. 2.
Psal. 72. 27.
Prou. 15. 29.

Luc. 15. 17.

undant.

undant panibus, ego autem hic fame pereo? Surgam & ibo ad Patrem meum, &c. Ecce quo modo fames, quo modo inopia eum in viam reuocat, qui aberrauit? Ecce quomodo paupertas ad patrem reducit, quem abundantia in regionem longinquam abstraxit? Et adhuc copiam præ inopia amamus? adhuc putamus, malè nobiscum agi, si nobis aufertur, quod nocet; & datur quod prodest?
 Eccli. 10. 10. *O cæcas hominum mentes! Utinam illud sæpe repeterent: Nihil est iniquius, quam amare pecuniam. Hic enim & animam suam venalem habet.*

IX. Malè oculis affecti, qui muscam non vident, saltem vident elephantem. Nos quoque ijs, qui dicta non æstimant, tamquam minora, maiora afferamus, vt oculi cæcorum aperiantur. Siquidem & maiorum malorum causa sunt opes. Notum est illud Sallustij: *Diuitia, & imperia, bella atque certamina inter mortales excitant.* Si bella, quæ publica sunt, quantò magis discordias priuatas? Verè Poëta: *Certamen mouistis opes.* Duæ erant familiæ inter se multis titulis connexæ & amicæ, eorumque capita viri sancti; & tamen facta est rixa inter pastores gregum Abram & Lot. Qua, obsecro, de causa? *Erat substantia eorum multa, & nequibant habitare communiter.* Videns igitur mille confligendi causas esse inter diuites, ait Abram ad consobrinum suum charissimum: *Ne, quaeso, sit iurgium inter me & te, & inter pastores meos, & pastores tuos: fratres enim sumus. Ecce vniuersa terra coram te est; recede à me, obsecro.* Si igitur inter Sanctos hos diuitiæ & pax non potuerunt simul habitare, quas tricas non dabunt inter peccatores, qui domi, qui foris, in foro & curia, vnius oboli causa, peierant, blasphemant, & funestas tragœdias meditantur? Nouerat hanc opum naturam, sapientissimus Ioseph, qui redeuntibus ad patrem fratribus suis dixit: *Ne irascamini in via.* Cur hoc dixit ijs, in quibus tantam vidit animorum coniunctionem, tantumque amorem, vt omnes pariter, pro minimo fratre Beniamin liberando sese obtulerint in seruitutem dicentes: *Omnes serui erimus domini mei?* Quid ergo suspicatus est, eisdem in via exarsuros in iram? Dederat fratribus suis non solum frumentum, sed insuper etiam *eis dedit plaustra, & cibaria in itinere, & singulis proferrè iussit binas stolas, & Beniamin dedit trecentos argenteos, cum quinque stolis optimis; tantundem pecunia & vestium.*